

Asia: VN/26873/2024

Lausuntopyyntö: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpano; työryhmän mietintö

Direktiivin suhde nykytilaan

Mitä huomioita teillä on kansallisen nykytilan ja direktiivin suhteen arvioinnista? Pyydämme arviossanne keskittymään siihen, mitä direktiivi näkemyksenne mukaan edellyttää vähimmäistasolla.

-

Keskeiset ehdotukset

Mikä on näkemyksenne esityksen keskeisistä ehdotuksista ja suhteesta direktiivin edellyttämään vähimmäistasoon? Pyydämme kommentoimaan jokaista kohtaa erikseen kunkin otsikon alle.

-

Asianomistajan suojelun tarpeen arviointia koskeva ehdotus

-

Rikoslain muuttamista koskeva ehdotus

-

Ehdotus erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelua koskevien säännösten laajentamisesta koskemaan seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lasta tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaa hänestä riippuvaisessa asemassa olevaa henkilöä, joka on muodollisesti rikosprosessissa todistajan asemassa

-

Ehdotus asianomistajan yhteystietojen välittämistä tukipalveluihin koskevan säännöksen laajentamisesta koskemaan erityisen suojelun tarpeessa olevaa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaa

-

Ehdotus yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävästä jatkossa seurata ja arvioida Istanbulin sopimuksen ohella NKV-direktiivin tarkoittamia toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja torjua direktiivin soveltamisalaan kuuluvan väkivallan kaikkia muotoja

-

Seri-tukikeskuksia koskeva ehdotus

-

Seri-tukikeskuksiin liittyvä muutosehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin

-

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

-

Millaisia vaikutuksia viranomaisten toimintaan arvioitte esityksellä olevan?

-

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

-

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

-

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Onko jokin muu tapa, jolla direktiivin edellyttämät vähimmäisvelvoitteet voitaisiin toteuttaa?

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

-

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Muut havaintonne ja kommenttinne direktiivin vähimmäisvelvoitteita pidemmälle menevistä (kansallisista) tarpeista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tilastokeskus kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän mietintöön koskien NKV-direktiivin täytäntöönpanoa ja pitää mietintöä perusteellisena ja huolellisesti laadittuna. Tilastokeskus lausuu seuraavat huomiot tilastointiin liittyen.

Direktiivin täytäntöönpanoa koskevassa mietinnössä on hyvin kuvattu Suomen mahdollisuudet tuottaa 44 artiklan edellyttämät tilastotiedot nykyisellään. On kuitenkin hyvä seurata tilastotuotannossa mahdollisesti tapahtuvia muutoksia.

Tilastokeskus on alkuvuoden 2026 aikana tehnyt arviota tilastotuotannosta supistuvan rahoituksen oloissa ja pyytänyt lausuntoja kansalliseen tilastotuotantoon suunnitelluista supistuksista, keskeytyksistä ja lakkautuksista. Lausunnon kohteina olivat myös Rikos- ja pakkokeinotilasto sekä Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilasto, joiden sisältämiä tietoja käytetään naisiin kohdistuvan väkivallan seurannassa. Lausuntokierros päättyi 25.5.2026 ja lausuntoja saatiin laajasti eri sidosryhmiltä. Tilastokeskus jatkaa asian valmistelua, ja päätökset Rikos- ja pakkokeinotilaston sekä Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilaston tuotannon jatkosta tehdään alkusyksyllä 2026.

Tilastokeskus haluaa nostaa tietosisällöistä esiin sen, että lähisuhdeväkivaltatilastoinnin kannalta tulevaisuudessa olennaista olisi uhri-tekijä-suhteen kirjaaminen poliisin tietojärjestelmiin. Tieto tekijän ja uhrin suhteesta on välttämätön, jotta lähisuhdeväkivalta pystytään erottamaan tilastoissa muusta väkivallasta. Poliisin tietojärjestelmissä lähisuhde- ja perheväkivallan erillinen merkintä rikosepäilyjen yhteydessä ei ole riittävä tapa tuottaa kattavaa tilastotietoa silloin, kun merkinnän tekeminen jää vapaaehtoisuuden varaan ja järjestelmä mahdollistaa vaihtelevat kirjaamiskäytännöt.

Koska tieto uhrin ja tekijän suhteesta puuttuu poliisi- ja oikeushallinnon aineistoista, on Tilastokeskuksessa tämä tieto muodostettu rikosaineistoihin jälkikäteen rekisteripohjaisten väestö- ja perheaineistojen avulla. Menetelmä on kuitenkin puutteellinen: esimerkiksi kaikki seurustelusuhteet jäävät pois. Tilastokeskus pitää tärkeänä, että uhri-tekijä-suhteen kirjaaminen poliisin tietojärjestelmiin olisi edelleen tavoitteena, sillä se olisi kattavin, yksiselitteisin ja kustannustehokkain vaihtoehto lähisuhdeväkivaltatiedon tuottamiseksi.

Lisäksi Tilastokeskus korostaa eri tahojen välisen yhteistyön merkitystä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan kansallisessa tilastoinnissa ja sen edistämisessä. Kun lähisuhdeväkivallan kansallisia ja kansainvälisiä tietotarpeita arvioidaan ja tietojärjestelmiä kehitetään, aineiston- ja tiedontuottajien välistä yhteistyötä olisi hyvä vakiinnuttaa. Tässä yhteistyössä voitaisiin varmistaa, että tilastoinnin käytössä on direktiivin tietojen tuottamiseksi tarvittavat hallinnolliset aineistot. Yhteistyö edellyttää koordinointia, joka voisi luontevasti toteutua esimerkiksi Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan (NAPE) työn yhteydessä.

Pietiläinen Marjut
Tilastokeskus